

1
2
3

Trondheim SV Valgprogram 2019-2023

4
5
6
7
8

Raus, radikal og miljøvennlig

9	Innholdsfortegnelse:
10	Innledning: Bidra i kampen for et varmt samfunn
11	1. Rettferdighet og fattigdomsbekjempelse
12	1.1 Innvandring og integrering
13	2. Oppvekst og inkludering
14	2.1 Barnehage
15	2.2 Skole
16	2.3 Kulturskolen
17	2.4 Barne- og familietjenesten
18	2.5 Tegnspråktilbudet
19	3. En raus og radikal byutvikling
20	3.1 Grønt transportløft for barnefamiliene
21	3.2 Bolig for alle
22	3.3 Sikre lokal matproduksjon
23	3.4 Campus
24	3.5 Et universelt utformet samfunn
25	3.6 Universitetskommune
26	4. Klima og miljø
27	4.1 Klimavennlig transport
28	4.2 Klimavennlig kommune
29	4.3 Natur for de mange
30	4.4 Dyrevern
31	5. Feministisk by
32	5.1 Kjønn, kropp og seksualitet
33	5.2 LHBTQ+-politikk
34	5.3 Vold, overgrep og seksuell trakassering
35	6. Helse og velferdstjenester
36	6.1 Helse og velferd
37	6.2 Barn og unges helse
38	6.3 En aktiv eldrepolitikk

39	6.4 Velferdsteknologi
40	6.5 Kvinnehelse
41	6.6 Ruspolitikk
42	6.7 Psykisk helse
43	6.8 Tjenester til mennesker med utviklingshemning
44	7. Kultur
45	7.1 Støtteordninger til kunst og kulturfeltet
46	7.2 Produksjons- og visningslokaler
47	7.3 En fortsatt mangfoldig kulturby
48	8. Idrett
49	8.1 Anlegg
50	8.2 Friluftsliv
51	8.3 Trygg økonomisk styring av idrettsfeltet
52	8.4 Idrett som inkluderingsarena
53	9. Arbeidsliv
54	9.1 Tillitsreform
55	9.2 Bemanning og heltid
56	9.3 Likestilling
57	9.4 Et seriøst arbeidsliv
58	10. Næringsbyen
59	10.1 Innovative og miljøvennlige innkjøp
60	10.2 Trondheim skal ha gründere med rettigheter
61	10.3 Øk markedet til lokalmat
62	10.4 Politikk for utelivet
63	11. Folkestyre og demokrati
64	11.1 Deltakende demokrati
65	11.2 Offentlig eierskap
66	11.3 Inkluderende valg
67	12. Trondheim som solidaritetsby
68	12.1 Vennskapsbyer og internasjonalt samarbeid

- 69 12.2 Etske investeringer
- 70 12.3 Mennesker på flukt og papirløse
- 71 12.4 Religionsfrihet
- 72 12.5 Antirasistisk by

73 **Bidra i kampen for et varmt samfunn**

74 Folk trenger folk, hele livet. Gode lokalsamfunn er derfor viktig for oss alle. Vi må ha nok
75 ansatte i barnehager, skoler og eldreomsorgen, men vi trenger også ansatte som rengjør
76 bygg, tømmer søppel og kjører busser. Trondheim SV kjemper for en kommune med mer
77 fellesskap og en grønnere fremtid. Vi tar kampen for mindre forskjeller og mindre
78 forurensing.

79

80 Valget du gjør i september 2019 påvirker ikke bare hvordan Trondheim blir styrt de fire
81 neste årene, men også hvordan byen utvikles.

82

83 SVs løfte til deg er å kjempe for en by for de mange, ikke for de få. En by der vi setter
84 innbyggere foran pengesterke utbyggere, dyrkamark foran luksusboliger og
85 kollektivtransport foran privatbiler. En by som setter fellesskapet først, fordi noe av det
86 beste med Norge er sterke fellesskap og små forskjeller. Vi skal kjempe for et solidarisk
87 samfunn som tar klimaendringene på alvor.

88

89 **Fellesskap, ikke forskjeller**

90 SV vil at alle unger skal ha en god barndom. Da er det uakseptabelt at barn vokser opp i
91 fattigdom i Trondheim. Mange kommuner regner barnetrygden som en del av
92 inntektsgrunnlaget ved beregning av sosialhjelp. Dermed får de som har lite fra før enda
93 mindre. Det vil SV ha slutt på. Vi vil også kjempe for at alle skal ha mulighet til å delta på SFO
94 og kulturskolens aktiviteter, uavhengig foreldrenes lommebok.

95

96 Når noen få spekulerer i bolig taper mange. Unge i etableringsfasen, småbarnsfamiliene, de
97 uten fast jobb og de som ikke har råd til et godt sted å bo. Vi må få slutt på boligspekulasjon.

98 Alle skal ha tak over hodet, uten gjeld opp til pipa. Flere skal få mulighet til eie egen bolig,
99 samtidig som det er viktig at vi har et godt, rettferdig og fungerende leiemarked for de som

100 ikke ønsker eller kan eie selv.

101

102 Gode barnehager og skoler er en investering i mennesker. De
103 siste årene har vi sett velferdsprofitører hente ut milliarder i overskudd fra barnehager,
104 barnevern og psykiatri. SV ønsker en velferd uten profitt og uten kommersielle aktører.

105

106 **Trondheim SV vil:**

- 107 ● Kjempe mot økende forskjeller mellom innbyggerne i byen vår. Ingen skal vokse opp i
108 fattigdom. Gjennom sterke fellesskap, arbeid, utdanning og inkludering vil vi sikre
109 gode liv for de mange.
- 110 ● Gjenreise den sosiale boligpolitikken. Kommunale boliger kan dempe presset på
111 markedet og sikre at flere får et greit sted å bo. Gjennom leie-for-eie-ordninger kan
112 flere få mulighet til å kjøpe egen bolig. Boligmarkedet må reguleres. Bolig skal være
113 noe å bo i, ikke noe å spekulere i.
- 114 ● Sikre velferd uten profitt. Offentlige oppgaver skal være i offentlig regi. SV sier nei til
115 privatisering og konkurranseutsetting og ja til skikkelige arbeidsforhold. Velferd skal
116 tjene folk, ikke penger. Alle ressursene som bevilges til fellesskapet skal gå til
117 fellesskapet, ikke i lomma til noen få.
- 118 ● Gi alle et godt kulturtilbud, bl.a. gjennom flere friplasser i kulturskolen og økt satsing
119 på den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken.

120

121 **Tid, tillit og frihet**

122 Mange kommunalt ansatte opplever en hverdag preget av fokus på rapportering og kontroll i
123 stedet for tid, tillit og frihet. SV vil gjennomføre en tillitsreform i nært samarbeid med
124 profesjonene og deres brede kunnskapssyn. Tjenestemottakerne skal stå i sentrum og
125 tidstyvene må bort.

126

127 **Trondheim SV vil:**

- 128 ● Gjennomføre en tillitsreform i kommunen. Når ansatte gis frihet og faglig tillit, får vi
129 bedre tjenester for innbyggerne. Det gir mindre byråkrati og mer velferd.

- 130 ● Sikre gode arbeidsvilkår for offentlig ansatte. Det skal
131 være forsvarlig bemanning, samt gode lønns- og pensjonsvilkår. Ansatte i kommunen
132 skal ha gode muligheter for etter - og videreutdanning.
- 133 ● Velferdstjenester skal ikke privatiseres.
- 134 ● Arbeide for økt bemanning, hele og faste stillinger. Det skal være nok folk på jobb for
135 å ivareta både barn, unge, syke og pleietrengende. Skikkelige arbeidsforhold gir gode
136 tjenester. Vi vil ha økt bemanning og bemanningscenter med fast ansatte i stedet for
137 innleie og vikarer.

138

139 **Framtida, styrt av folket**

140 For å vinne kampen mot klimaendringene må vi ha en grønn og rettferdig byutvikling som er
141 styrt av folk og ikke utbyggere. Kommunen må legge sterkere premisser for hvordan byen
142 skal utvikle seg og styre byutviklingen sammen med innbyggerne. Kommunen skal stille høye
143 krav til miljø, sosial profil og arkitektonisk kvalitet ved alle nye utbygginger og involvere
144 innbyggerne i langt større grad. Vi må skape bygninger og bydeler for framtida.

145

146 Gode grøntområder, nærhet til naturen og frisk luft er viktig for alle. Trondheim er rik på
147 natur, og naturen gir oss også rikdom. Den må tas vare på slik at også framtidige
148 generasjoner får glede av naturen.

149

150 Kampen mot klimaendringene må også tas lokalt. Kommunen må gå foran i arbeidet for en
151 mer bærekraftig utvikling og sikte seg inn mot nullutslipp.

152

153 **Trondheim SV vil:**

- 154 ● Kommunen – ikke utbyggerne skal legge premissene for byutviklingen. Vi skal skape en
155 grønnere og mer rettferdig by med bydeler til å bo og trives i.
- 156 ● Ta vare på naturen. Vi vil ha nulltoleranse for å bygge på dyrkamark. Vi vil sikre
157 artsmangfoldet gjennom viltkorridorer, bevare gode turområder og sette hensynet til de
158 mange turgåerne foran hensynet til motorisert ferdsel.

- 159 ● Bekjempe forurensing. Det er viktig å håndtere avfallet
160 riktig. Vi vil ha ren luft, stanse utslipp av mikroplast til Trondheimsfjorden og kutte
161 unødvendig bruk av engangsplast.
- 162 ● Satse på miljøvennlig samferdsel. Det betyr å prioritere gang- og sykkelveier, gode
163 sykkelparkeringsplasser, tilrettelegge for el-bil, satse mer på kollektivtransport og en
164 forpliktende satsing på bybane.

165

166 **1. Rettferdighet og fattigdomsbekjempelse**

167 Norge er et land med relativt små forskjeller hvor vi har tillit til hverandre. Vi har en sterk
168 velferdsstat, høy yrkesdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil
169 økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Likevel vet vi at det fort
170 kan snu. Forskjellene i makt og rikdom øker, stadig flere havner utenfor arbeidslivet og flere
171 må jobbe i midlertidig stillinger. Samtidig skyter boligprisene i været og fattigdom går i arv.
172 Slik skapes og forsterkes forskjeller. Trondheim SV vil jobbe for å minske forskjellene mellom
173 innbyggerne i byen vår, og aller viktigst er det å sørge for at ungene våre ikke vokser opp
174 med en barndom preget av fattigdom og utenforskap.

175

176 Trondheim SV vil bekjempe fattigdom gjennom målrettede tiltak for de aller dårligst
177 økonomisk stilte. Fattigdom fører til dårlige levevilkår og er en stor psykisk belastning for
178 mange. Familier med dårlig økonomi er overrepresentert blant de som har tiltak fra
179 barnevernet, langvarig levekårsutfordringer kan føre til apati og veien til aktivitet og arbeid
180 blir vanskeligere. Det må utvikles et tettere og helhetlig samarbeid mellom aktuelle
181 hjelpeinstanser i kommunen rundt familier som lever i fattigdom.

182

183 De kommunalt ansatte i NAV er en viktig ressurs i arbeidet mot fattigdomsbekjempelse. De
184 er overarbeidet. Det trengs økt bemanning og en tillitsreform.

185

186 **Trondheim SV vil:**

- 187 ● At barnetrygden ikke skal inkluderes i
- 188 inntektsberegningen av økonomisk sosialhjelp. I tillegg må satsen for sosialhjelp
- 189 økes. Praksisen med korttidsnorm og kutt i barnetillegget må bort.

- 190 ● Øke bemanningen ved NAV kontorene for å styrke det sosialfaglige arbeidet.
- 191 ● Øke antall tiltaksplasser med tett oppfølging for sosialhjelpsmottakere, og sørge for
- 192 aktivitetsrett for sosialhjelpsmottakere, ikke aktivitetsplikt.
- 193 ● Styrke brukermedvirkningen.
- 194 ● Styrke samarbeidet mellom NAV og videregående skoler om elever i fare for frafall.
- 195 ● Øke støtten til ideelle aktører som arbeider med fattigdomsbekjempelse og sikre
- 196 ferietilbud for barn mellom 7 og 16 år i samarbeid med disse.
- 197 ● Innføre søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO, samt gratis kjernetid i SFO
- 198 ved alle skoler.
- 199 ● Gi gratis buss og trikk til alle skolebarn.
- 200 ● Sørge for varme måltider i barnehage og SFO.
- 201 ● Gjeninnføre kommunal bostøtte.
- 202 ● Sikre deltakelse i kulturskole gjennom flere friplasser og gode støtteordninger.

203

204 **1.1 Innvandring og integrering**

205 For at velferdssamfunnet skal være bærekraftig, forutsetter det aktiv deltakelse og
206 inkludering av alle grupper, også minoriteter. Utenforskap svekker velferdssamfunnet og
207 øker forskjellene. Alle skal ha mulighet til å bidra til fellesskapet.

208

209 Det tar tid å etablere seg i jobb og hjem i et land med en høyt utdannet befolkning, et godt
210 regulert arbeidsliv og høye leie- og boligpriser. Ett av tre barn som vokser opp i
211 lavinntektsfamilier i dag, er barn av innvandrere. Vi har ikke råd til å la barn vokse opp i
212 fattigdom.

213

214 De som skal finne seg til rette i et nytt land møter mange små
215 og store praktiske utfordringer. Disse kan vi lette om vi ønsker det og er framsynte nok. De
216 kan løses ved å gi effektiv norskopplæring, tett oppfølging av deltakere i
217 introduksjonsprogram og gjøre det enklere å ta utdanning eller tilpassede påbygningskurs
218 for folk med utenlandsk utdanning.

219

220 Trondheim har et ansvar for å bidra til å gi beskyttelse til noen av alle dem som av ulike
221 grunner må flykte fra hjemmene sine. Den økende polariseringen i debatten om asylpolitikk
222 og innvandring splitter oss og er til hinder for inkludering av flyktninger og andre
223 innvandrere i Norge.

224

225

226

227

228 **Trondheim SV vil:**

- 229 • Styrke og utvide retten til introduksjonsprogram og den tidlige innsatsen for
230 flyktninger de fem første årene etter ankomst med fokus på tett oppfølging,
231 alternative utdanningsløp og varig tilknytning til arbeidslivet.
- 232 • Bruke idrett, kultur og frivillighet aktivt i inkluderingsarbeidet.
- 233 • Opprette en egen likestillings- og mangfoldsrådgiver i kommunen i samarbeid med
234 mobbeombudet.
- 235 • Tilby gratis norskopplæring for de som har kommet til Norge gjennom
236 familieinnvandring eller som ektefeller av arbeidsinnvandrere.

237

238 **2. Oppvekst og utdanning**

239 Trondheim SV jobber for at alle barn i Trondheim skal få en oppvekst og en faglig god
240 utdanning som gir dem et godt selvbilde, følelse av tilhørighet og som lærer dem sosialt
241 medansvar. Barn skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter som gir dem gode opplevelser
242 og sosial tilknytning. Alle barn skal beskyttes mot omsorgssvikt.

243

244 **2.1 Barnehage**

245 Trondheim kommune var første storby med full barnehagedekning, en seier vi i Trondheim

246 SV er stolte av. I barnehagen utvikler barna sosiale ferdigheter og språkkunnskaper.

247 Barnehagen skal gi barna trygge rammer og bruke lek som læringsform.

248

249 **Trondheim SV vil:**

250 • At alle barn skal møtes av en voksen de kjenner i barnehagen.

251 • At barnehagene skal innfri normen om grunnbemanning.

252 • Lage en opptrappingsplan for gratis kjernetid i barnehagen.

253 • Ha et varmt måltid og frukt i barnehagen.

254

255 **2.2 Skole**

256 En inkluderende fellesskole skal bidra til at alle elever lærer mer, trives på skolen og mestrer

257 livet. En skolehverdag som i for stor grad handler om pugging og testing, står i veien for

258 dette. Lærerne må få større mulighet til selv å bestemme hvordan de vil undervise. I dag

259 opplever lærerne mistillit gjennom for mye kontroll. Det er behov for å innføre en

260 tillitsreform i nært samarbeid med profesjonene der vi styrer skolen gjennom mål som

261 fremmer læring. For å ivareta trivsel og livsmestring er det behov for et lag rundt barnet

262 bestående av kompetente fagpersoner.

263

264 **Trondheim SV vil:**

265

266 • Gjennomføre en tillitsreform som bygger på læringsfremmende

267 styringsprinsipper.

268 • Styrke skolehelsetjenesten og arbeidet mot mobbing med minst en sosialfaglig

269 ansatt per skole.

270 • Etablere god kontakt med de videregående skolene i byen, og sikre elevene en

271 smidig og trygg overgang fra grunnskole til videregående opplæring.

272 • Styrke kvaliteten i rådgivertjenesten, og ansette flere rådgivere ved skolene.

273 • Innføre frivillig pedagogisk leksehjelp på flere skoler i kommunen.

- 274 ● Utvide tilbudet med gratis kjernetid i SFO og ha mer
275 idrett og kultur som del av tilbudet.
276 ● Styrke arbeidet med entreprenørskap i skolen. Det er viktig for barns utvikling at
277 de selv får løse oppgaver kreativt og selv måtte finne svaret på utfordringene.
278

279 **2.3 Kulturskolen**

280 Kulturskolen er et viktig tilbud for byens barn og unge. Profesjonelle lærere bidrar til et høyt
281 nivå og mangfoldig tilbud. Dagens kulturskole har en stor bredde og tilbud for enhver smak.
282 Dessverre er det for lang ventetid, og det er viktig å øke antall plasser. I tillegg er prisen for
283 kulturskolen for høy, slik at mange familier ikke har mulighet til å sende barna på
284 kulturskolen.
285

286 **Trondheim SV vil:**

- 287 ● Sørge for flere plasser.
288 ● Redusere prisen, og øke inntektsgrensen for gratis plass.
289 ● Spre ordningen med 'kulturtirsdag' til flere skoler for å få kulturskoleaktiviteter ut til flere
290 unger.
291 ● Styrke den kulturelle skolesekken for å nå ut med et bredt tilbud til alle elever.
292
293

294 **2.4 Barne- og familietjenesten**

295 Trondheim SV vil øke kvaliteten på barne- og familietjenesten for å hjelpe sårbare familier og
296 forebygge at barn i Trondheim utsettes for omsorgssvikt. "Barnevernsstrategien" som er
297 vedtatt av bystyret, beskriver målsettinger og krav til barnevernet i kommende periode. SV
298 er opptatt av at denne følges opp og justeres underveis. Alle barn skal ha rett på en
299 saksbehandler som har tid til dem, og vi ønsker å bevare nærhetsprinsippet ved å beholde
300 barnevernet kommunalt.
301

302 Trondheim SV vil øke kvaliteten og bemanningen i svangerskapsomsorgen. Det skal være og
303 oppleves trygt å gå gravid og få barn i Trondheim kommune. Tett oppfølging i og etter

304 svangerskapet vil bidra til å sikre barna en god start på livet, og
305 foreldre trygghet i den nye tilværelsen. Alle gravide skal få et reelt valg mellom oppfølging av
306 jordmor eller fastlege gjennom svangerskapet. I tillegg skal det gis tilbud om hjemmebesøk
307 av jordmor innen tre dager etter hjemreise, og av helsesykepleier innen ti dager etter fødsel.

308

309 Trondheim SV vil sørge for at alle barn i barnehagen og skolen får tilrettelagt opplæring
310 dersom de har behov for det. Barn med særlige behov skal få sine behov for hjelp og støtte
311 til å ta del i gode utviklings – og læringsprosesser dekket i sin barnehage og skolehverdag.
312 PP-Tjenesten må styrkes slik at de er satt i stand til å løse sine oppgaver innen de frister som
313 følger av opplæringsloven. Trondheim SV vil sørge for at det settes av nok økonomiske
314 midler til å drive spesialpedagogiske tiltak både på system og individnivå. Trondheim SV vil
315 bidra til at PPT kan sørge for at alle elever i Trondheimsskolen har et psykososialt
316 læringsmiljø som bidrar til vekst og utvikling.

317

318 **Trondheim SV vil:**

- 319 • Inkludere barn og unge i arbeidet med Barnevernsstrategien.
- 320 • Ha en bemanningsnorm i barnevernet i Trondheim som gir hver saksbehandler
321 maksimum 15 barn å jobbe med.
- 322 • Innføre kompetansekrav for å jobbe i barnevernet. Barnevernspedagoger og
323 sosionomer bør utgjøre kjernekompetansen i det kommunale barnevernet.
- 324 • Styrke samarbeidet lokalt mellom NAV og barnevern med fokus på en sosial modell
325 for oppfølging i barnevernet. Fattigdom skal ikke føre til omsorgssvikt for barna.
- 326 • Styrke ettervernstilbudet for ungdom i barnevernet. Ettervernet skal være helhetlig
327 og fleksibelt.
- 328 • Styrke Helse- og avlastningstjenesten for barn og unge slik at alle familier med behov
329 for avlastning får dette innen rimelig tid og i et hensiktsmessig omfang. Dette gjelder
330 spesielt familier med sammensatte problemer.
- 331 • Opprettholde skoleteamet og dagskolen.
- 332 • Legge til rette for at nærskolene har ressurser til å drive «mini-dagskoler».
- 333 • Øke antall årsverk i PPT tjenesten.

- 334
- Tilføre ressurser til skolehelsetjenesten slik at
- 335 skoletjenesten kan jobbe med elever som har psykiske vansker, skolevegring og
- 336 traumeproblematikk
- Styrke jordmortjenesten. Alle som har behov for det skal få hjemmebesøk av jordmor
- 337 tre dager etter hjemreise.
- 338
- 339

340 **2.5 Tegnspråktilbudet**

341 Døve og hørselshemmede barn har lovfestet rett til opplæring i og på tegnspråk. Barn med

342 tegnspråk som førstespråk har også rett til tegnspråkopplæring. Trondheim kommune er en

343 av få kommuner som har tegnspråklig barnehage og skole. Ansvar for driften er overdratt

344 fra staten til kommunen, og med det følger et ansvar.

345 SV ønsker å fremme tegnspråk som språk i Trondheim og sørge for flere gode og varierende

346 tegnspråklige tilbud, slik at kommunen treffer alle i målgruppen: barn, unge, voksne og

347 senior, pårørende, familier og venner.

348 **Trondheim SV vil:**

- At det tegnspråklige tilbudet for barn i Trondheim skal videreføres i samråd med
- 349 foreldrene og Trondheim døveforening.
- Utvide og utvikle gode dagtilbud som treffer flere i målgruppen.
- Styrke Trondheim Tegnspråkklubb (TKK) som gjør et viktig forebyggende arbeid for
- 352 psykisk helse og rusproblematikk.
- Etablere eget tegnspråklig helsetilbud og at helsetilbudet skal ha helsesøster eller
- 354 helsebror etter modell fra Oslo kommune.
- Øke det årlige driftstilskuddet til Trondheim Døveforening.
- Etablere en tegnspråklig arbeidsmarkedsbedrift med spisskompetanse på hørsel,
- 357 herunder døve, døvblinde og hørselshemmede.
- 358

359

360 **3. En raus og radikal byutvikling**

361 Byen utvikles i for stor grad av pengesterke utbyggere og for liten grad av innbyggerne. For

362 mange områder er lagt ut til boligformål uten rekkefølge for
363 utbyggingen.. Det har gitt utbyggere stor makt over fortetting og byspredning. Det forventes
364 sterk befolkningsvekst, og vi må prioritere arealene rett. SV mener Trondheim skal være en
365 bærekraftig by hvor det er lett å trives og leve miljøvennlig. Alle skal ha et godt bomiljø med
366 ren luft og nødvendige funksjoner og gode rekreasjonsområder i gang- og
367 sykkelavstand. Folk skal ha reell medvirkning og innflytelse på de faktorer i nærmiljøet som
368 påvirker egen helse og trivsel. På den måten skaper vi tilhørighet, og byutvikling blir et
369 verktøy for sosial utjevning.

370

371 Eiendommene på Nyhavna tilhører fellesskapet. Gjennom sitt eierskap i Trondheim Havn,
372 har kommunen en unik mulighet for å bygge en smart og miljøvennlig bydel for
373 kulturproduksjon, havnefunksjoner og maritime teknologibedrifter.

374

375 Med SV skal det offentlige i større grad styre utbygginger i Trondheim for å sikre bærekraftig
376 utvikling med lave klimagassutslipp, sosial boligprofil, gode offentlige funksjoner og
377 arkitektonisk kvalitet som står seg over tid.

378

379 Trondheim SV vil:

- 380 ● Ha nulltoleranse for omregulering av dyrkamark, parker og viktige friluftsområder.
- 381 ● Opprette et kommunalt utbyggingsselskap for å utvikle og bygge ut kommunens egne
382 tomter etter kriterier knyttet til sosial profil, bærekraft og arkitektonisk kvalitet.
- 383 ● Fortette med kvalitet langs kollektivtraséene
- 384 ● Inkludere innbyggere tidlig i planprosesser ved at kommunen aktivt oppsøker
385 nærmiljøet for medvirkning
- 386 ● Lage en opptrappingsplan for flere gågater i Midtbyen.

387

388 **3.1 Grønt transportløft for barnefamiliene**

389 Tidsklemma gjør det vanskelig for mange barnefamilier å reise miljøvennlig i hverdagen.
390 Avstandene mellom barnehage, skole, jobb og hjem sammenfaller ikke nødvendigvis med
391 kollektivtraséene, og enkeltbilletter på kollektivtransporten er dyre og gjør at mange velger

392 bort kollektivt de gangene det kunne vært en mulighet. Vi
393 mener det er nødvendig med et grønt transportløft for barnefamiliene. De miljøvennlige
394 alternativene skal være effektive, lettvinte og billige. Gjennom reiserådgivningen i
395 Miljøpakken, barnetråkk og medvirkning i nærmiljøene kan vi tilpasse tiltakene til hver
396 enkelt bydel slik at flere får mulighet til å reise miljøvennlig i hverdagen.

397

398 **Trondheim SV vil:**

- 399 • Etablere flere, bedre og tryggere gang- og sykkelveier, og vedlikehold og drift av
400 gang- og sykkelveier skal prioriteres hele året.
- 401 • At barnehagene gis midler til å bygge trygge oppbevaringsplasser under tak for
402 sykkelvogner.
- 403 • Sikre holdeplasser i nærheten av skoler, barnehager og arbeidsplasser.
- 404 • At idrettslagene får lik ordning som skolene for gratis kollektivreise på ettermiddag
405 og i helg.
- 406 • At barn og unge skal reise gratis med kollektivtrafikk.

407

408 **3.2 Bolig for alle**

409 Alle mennesker har rett til et trygt sted å bo og kommunen skal være en aktiv aktør i
410 utleiemarkedet i Trondheim. Kommunen må både legge til rette for at det bygges nok
411 boliger og at de som ønsker det skal settes i stand til å eie egen bolig, men også sørge for et
412 godt tilbud av boliger for de som ikke greier eller ikke ønsker å eie egen bolig.

413

414 Boligbyggingen må bidra til mangfoldige bomiljø der personer med ulik bakgrunn møtes.
415 Boliger tilpasset ulike familiestørrelser og livsfaser må derfor planlegges i de samme
416 områdene. Utleieboliger må spres slik at disse blir en naturlig del av alle bydeler. Boliger må
417 bygges der det er god kollektivdekning og gang- og sykkelveger, men samtidig etableres slik
418 at folk ikke blir utsatt for helseskadelig støy.

419

420 **Trondheim SV vil:**

- 421 • Utvide kriteriene for å få kommunal bolig og prioritere barnefamilier når boliger tildeles.

- 422 ● Øke maksgrensa for botid i kommunal bolig fra tre til
423 minimum fem år.
- 424 ● Etablere flere kommunale utleieboliger slik at kommunen kan møte behovet som finnes ut
425 i fra de nye kriteriene.
- 426 ● Gjøre flere i stand til å kjøpe egen bolig bl.a. gjennom gunstige “leie for eie”-ordninger og
427 redusert inntektskrav for Startlån.
- 428 ● Legge til rette for mer eksperimentell boligbygging, som flere selvbyggeprosjekter og
429 boliger med fellesfunksjoner etter modell fra Svartlamon.

430

431 **3.3 Sikre lokal matproduksjon**

432 Trondheim er Norges tredje største by og har et kornareal på hele 19 prosent. Det er en
433 oppsiktsvekkende høy prosent. Trondheims dyrkamark er av særdeles høy kvalitet, mange av
434 jordene har over 1000 år med kultivering.

435

436 **Trondheim SV vil:**

- 437 ● Ha nulltoleranse for bygging på dyrkamark.
- 438 ● Tilrettelegge for lokal matproduksjon både i konvensjonell landbruksproduksjon og
439 andelslandbruk og som urban dyrking i felleshager.
- 440 ● Støtte opprettelsen av mathall
- 441 ● Utrede muligheten for at 10 % av kommunens matinnkjøp skal skje fra lokale
442 produsenter

443

444

445

446

447 **3.4 Campus**

448 Trondheim SV er positive til å samle NTNUs campus rundt Gløshaugen, men vi sier klart nei
449 til å bygge i parkene rundt. Campusprosjektet vil legge føringer for hvor byen vokser i årene
450 fremover.

451

452 **Trondheim SV vil**

- 453 • Si nei til å bygge ned Høyskoleparken og Hestehagen.
- 454

455 **3.5 Et universelt utformet samfunn**

456 God tilgjengelighet og et fungerende velferdstilbud motvirker diskriminering av personer
457 med nedsatt funksjonsevne. Tilrettelegging av offentlige rom, informasjon, infrastruktur og
458 utdanning for personer med funksjonshemninger gir mulighet til frie og selvstendige liv med
459 aktiv deltakelse i samfunnet, til glede for alle. Ved at offentlige nettsider ikke møter kravene
460 til brukervennlighet innskrenkes denne muligheten.

461

462 **Trondheim SV vil:**

- 463 • At universell utforming skal ligge til grunn for alt som planlegges og iverksettes i
464 kommunen.
- 465 • Tilrettelegge eksisterende infrastruktur slik at alle kan bruke den.
- 466 • Sikre at offentlige nettsider og informasjonskanaler skal følge kvalitetskriterier for
467 brukervennlighet.
- 468 • Endre egenandelen på TT-ordningen (Transporttjeneste for funksjonshemmede) slik
469 at den tilsvarer prisen på kollektivtransport.
- 470

471 **3.6 Universitetskommune**

472 NTNUs plassering i Trondheim er viktig for byen som helhet. Som universitetskommune har
473 vi et godt samarbeid med NTNU, men det er fortsatt behov for tettere dialog. Trondheim SV
474 er positive til at byens tjenester og felles byrom kan benyttes som living lab, i tillegg til at
475 viktige prosjekter inkluderer studenter. Et godt eksempel hvor dette samarbeidet har lyktes
476 er vitaliseringen av veiter og gårdsrom i Nerbyen.

477

478 **Trondheim SV vil:**

- 479 • Videreutvikle universitetskommune-samarbeidet.
- 480 • Stille byens tjenester og felles byrom til disposisjon for flere living lab-prosjekter.
- 481 • Styrke samarbeidet med NTNU for utvikling av tjenestetilbudet og byrommene.

482

483 **4. Klima og miljø**

484 Klimatrusselen er vår tids største utfordring. Trondheim kommune har et mål om
485 at 80 % av utslippene skal kuttes innen 2030. For å nå dette målet må det føres en mer
486 ambisiøs klima- og miljøpolitikk enn i dag. Klimaendringene skjer nå, og konsekvensene blir
487 tydeligere hvert år. Skal vi begrense skadene fra global oppvarming er kun nullutslipp godt
488 nok. I tillegg er forsøpling og forurensning et betydelig miljøproblem. Dersom ikke trenden
489 snur vil det være mer plast enn fisk i havet om 30 år.

490

491 **4.1 Klimavennlig transport**

492 Transportsektoren står for 52 % av de samlede utslippene i Trondheim kommune. Privatbiler
493 er både et klima- og arealproblem. Derfor vil Trondheim SV holde
494 fast ved nullvekstmålet. Som prinsipp skal i tillegg fossilfrie kjøretøy betale halv pris av
495 fossildrevne ved parkering, bomavgifter osv. Trondheim vokser med flere tusen innbyggere i
496 året og byens raske vekst krever at persontransporten må over på bane i løpet av de neste
497 årene. Trondheim SV ønsker derfor at bybane skal ta over for metrobussen når anbudet går
498 ut i 2029 og at vi bruker eksisterende jernbane og trikk i utviklingen av en bybane.

499

500 **Trondheim SV vil:**

- 501 ● Ha nullutslipp i tillegg til nullvekst for personbiltrafikken.
- 502 ● At all ny utbygging inkluderer areal til lading og bildeling og sykkelparkering.
- 503 ● At fossilfrie kjøretøy skal betale halv pris av fossildrevne.
- 504 ● Bevare offentlig tilgang til kaifrontene på Nyhavna.
- 505 ● At bybane er klar i 2029.

506

507

508 **4.2 Klimavennlig kommune**

509 Trondheim kommune skal være et forbilde for bærekraftig byutvikling som bevarer
510 kulturminner med trygg klimatilpasning på vei mot nullutslippsamfunnet. Utslippene fra

511 kommunens egen virksomhet, både klimagasser og
512 forurensning, skal reduseres til null så raskt som mulig. Tett samarbeid med byens
513 innbyggere, næringsliv og teknologimiljø er avgjørende for å lykkes.

514

515 **Trondheim SV vil:**

- 516 ● Etablere Nyhavna og Sluppen som nullutslippsbydeler.
- 517 ● At alle områdeplaner stiller krav om reduserte klimagassutslipp og fossilfrie
- 518 anleggsplasser.
- 519 ● At flere kommunale bygg er nullutslippsbygg eller plusshus.
- 520 ● Etablere pilotprosjekt for å stanse utslipp av plast via kommunalt avløps-
- 521 og overvannsnett.
- 522 ● Kutte all unødvendig engangsplast i løpet av 2020.
- 523 ● At alle kommunale kantiner har et ernæringsmessig fullgodt alternativ til alle
- 524 kjøttmåltider.
- 525 ● Energieffektivisere Trondheim kommunes egne bygninger og installere solcelletak
- 526 der det er hensiktsmessig.
- 527 ● Ha grønne tak som fremmer artsmangfold i tillegg til grøntområder på bakken.

528

529 **4.3 Natur for de mange**

530 Alle skal ha tilgang til gode natur- og friluftsområder. Det er viktig å verne grønne korridorer,
531 Nidelvkorridoren og bymarkene mot utbygging og anleggsvirksomhet. I Trondheim har vi et
532 rikt biologisk mangfold både på land og i vann, og svært mange trua arter som vi har et
533 ansvar for å bevare. Trondheim kommune skal derfor fortsatt kartlegge både truede arter
534 (rødlistede) slik at all utbygging må ta hensyn til disse. Det må sikres hekkeplasser for sjøfugl
535 og alle nye utbyggingsområder må ha mål om å ivareta og styrke naturmangfold og
536 friluftsliv.

537

538 **Trondheim SV vil:**

- 539 ● Bevare og etablere flere kulturer og grasmarker.
- 540 ● Etablere bypark med veksthus på Nyhavna.

- 541 • At parker og urbane grøntområder også skal ha villniss
542 for større artsmangfold.
543 • Verne de økologiske korridorene.
544

545 **4.4 Dyrevern**

546 Vi ønsker at Trondheim kommune skal være en kommune hvor dyr trives og behandles godt.

547

548 **Trondheim SV vil:**

- 549 • Kommunen skal utarbeide en plan om å redusere omfanget av eierløse familiedyr.
550 • Støtte lokale foreninger og organisasjoner som omplasserer og tar vare på eierløse
551 dyr.
552

552

553 **5. Feministisk by**

554 Trondheim skal være en by der alle har like muligheter uavhengig av kjønn, etnisitet, legning,
555 funksjonsevne og økonomi.
556

556

557 **Trondheim SV vil:**

- 558 • Ha et permanent feministhus i Trondheim.
559 • Jobbe systematisk for likelønn mellom kjønn.
560

560

561 **5.1 Kjønn, kropp og seksualitet**

562 Dagens unge utsettes for et enormt forventningspress knyttet til kropp, kjønn og seksualitet.
563 Kommunen kan skape trygge arenaer og tiltak for en sunn utvikling av ungdommers kropp,
564 kjønn og seksualitet.
565

565

566

567 **Trondheim SV vil:**

- 568 • Innføre prøveprosjekt med selvforsvarskurs for jenter på ungdomsskolen.
569 • Styrke helsestasjonen for ungdom slik at den kan være åpent alle hverdager.
570 • Bedre seksualundervisningen både i barnehage, barneskole og ungdomsskole.

- 571 • Opprette en egen likestillings- og mangfoldsrådgiver i
572 kommunen i samarbeid med mobbeombudet.

573

574

575 **5.2 LHBTQ+-politikk:**

576 Alle skal ha frihet og trygghet til å være den de er og elske den de vil uten fare for å bli
577 diskriminert eller trakassert. SV vil bekjempe all diskriminering av mennesker på bakgrunn av
578 deres seksuelle orientering, kjønnsuttrykk og kjønnsidentiteter.

579

580 **Trondheim SV vil:**

- 581 • Ha kjønnsnøytrale toaletter i offentlige bygg.
- 582 • Sikre ressurser slik at helsestasjon for kjønn og seksualitet kan drive individuell
583 oppfølging, gruppemøter og utadrettet virksomhet.
- 584 • Ha regelmessig kompetanseheving av offentlig ansatte om LHBTQ+-befolkningen.
585 Kompetansen på LHBTQ+ må også økes i asylmottak og blant allmennleger.
- 586 • Støtte arbeidet til Trondheim Pride.

587

588 **5.3 Vold, overgrep og seksuell trakassering**

589 Vold og overgrep er et stort samfunnsproblem, og samfunnet har et ansvar for både å
590 forebygge vold og overgrep og gi oppmerksomhet og tilbud til alle som utsettes for dette. Vi
591 vil gjøre det lettere for barn og unge å varsle om vold og overgrep og sikre at de blir lyttet til.
592 Frykt for seksuelle overgrep kan begrense folks følelse av trygghet og frihet.

593

594 **Trondheim SV vil:**

- 595 • Sikre nok kapasitet på krisesenteret og gjøre det universelt utformet.
- 596 • Gjøre det mulig at nattbussen kan stoppe mellom holdeplasser for å gjøre det
597 tryggere å gå hjem.
- 598 • Ha en opptrappingsplan som sikrer god belysning i alle gater og stier i Trondheim.
- 599 • Forby skjenking på strippeklubber.
- 600 • Igangsette arbeid mot menneskehandel og misbruk av sårbare individer i byen.

- 601 • Bedre det forebyggende arbeid blant unge for å skape
602 positive og respektfulle holdninger til seksualitet der alle er trygge på hvor egne og
603 andres grenser går.

604

605

606 **6. Helse- og velferd**

607 **6.1 Helse og velferd**

608 Helsetjenestene følger oss hele livet. For Trondheim SV er rettferdig tilgang til helsetjenester
609 en helt grunnleggende rettighet. Gode velferdsordninger er en forutsetning for å skape et
610 mer sosialt rettferdig og solidarisk samfunn. Et velferdssystem skal ta hensyn til hele
611 befolkningen. Kommunehelsetjenesten skal sikre befolkningen rask og god hjelp, og bidra til
612 å forebygge sykdom. Fastlegeordningen må sikres.

613

614 **Trondheim SV vil:**

- 615 • Jobbe for at grunnbemanningen innen psykiatri, eldreomsorg, rusomsorg og boliger
616 for eldre økes med helse- og sosialfaglig kompetanse.
- 617 • Jobbe for å oppfylle folkehelseperspektivet i kommuneplanen, spesielt for å øke
618 antall helsesøstre i skolene, andre spesialsykepleiere og jordmødre.
- 619 • Legge til en folkehelsemelding i kommuneplanens samfunnsdel og ansette en
620 fulltidsansatt folkehelsekoordinator.

621

622 **6.2 Barn og unges helse**

623 Å satse på barn og unges helse er en investering for framtiden. Flere barn og unge opplever
624 psykiske plager som følge av blant annet økt prestasjonspress og kroppspress. Forventninger
625 knyttet til kjønn, legning og seksualitet er også med på å påvirke deres helse. SV ønsker at
626 ingen skal falle utenfor samfunnet og at alle skal ha rett til å være den de ønsker å være. Vi
627 må derfor sørge for at barn og unge er godt opplyst om helsespørsmål.

628

629 **Trondheim SV vil:**

- 630 • Oppfylle Helsedirektoratets krav til antall helsesøstre
631 per elev i grunnskolen.
- 632 • Videreføre og styrke prosjekter som “Ungmest”, “Mest” og UPS! (utdanning i psykisk
633 helse).
- 634 • Styrke helsestasjonen for ungdom slik at den er åpen hver ukedag
- 635 • Samarbeid med SIT for å sikre et godt helsetilbud for studenter

636

637 **6.3 En aktiv eldrepolitikk**

638 En god eldrepolitikk skal legge til rette for aktive og trygge liv. Det er viktig at tjenestene
639 utformes i et nært samspill med brukerne. Dagens byråkrati og bemanning i helse- og
640 omsorgssektoren gjør imidlertid det vanskelig. Sykehjemmene og hjemmetjenesten er
641 preget av for lav bemanning og for store krav til rapportering, noe som går på bekostning av
642 tid med brukerne og påvirker de ansattes arbeidsvilkår. Vi vil at prioriteringen av
643 arbeidsoppgaver primært skjer i møtet mellom brukeren og den ansatte som utfører
644 tjenesten og har faglig kompetanse til å vurdere behov.

645

646 En forutsetning for trygt liv er en forutsigbar bosituasjon. Det skal være et mål at eldre som
647 ønsker det skal få bo hjemme lengst mulig. Dette kan derimot oppleves vanskelig for mange
648 siden de ikke får et tilstrekkelig tilbud til å føle seg trygge. Til tross for at det blir stadig flere
649 eldre har antallet sykehjemsplasser gått ned og færre eldre bor i pleie- og omsorgsboliger.

650

651 Eldrepolitikk handler også om å legge til rette for deltagelse og aktivitet, da dette bidrar til
652 en god psykisk og fysisk helse samt er nyttig for samfunnet. Tilårskomne frivillige er en stor
653 ressurs i frivillig sektor. Samtidig opplever mange at deltagelse og aktivitet er vanskelig
654 grunnet bosituasjon, sykdom og tap av mobilitet.

655

656 **Trondheim SV vil:**

- 657 • Gjennomføre tillitsreform i eldreomsorgen som bidrar til mindre unødvendig byråkrati.
- 658 • Innføre bemanningsnorm for sykehjemmene og hjemmetjenesten.

- 659 ● Sikre rekrutteringsplaner som bidrar til å øke statusen og
660 arbeidsvilkårene i eldreomsorgen.
- 661 ● Sikre avlastningsplasser i alle bydeler.
- 662 ● Sikre gode aktivitetstilbud og møteplasser for eldre i samarbeid med blant annet
663 sykehjem og frivillig sektor.
- 664 ● Utvide ordningen med “Aktivitetstilbud i hjemmet” for mennesker med demens-
665 diagnose.
- 666 ● Ha et pilotprosjekt med lokal matproduksjon på et sykehjem som sikrer nærhet mellom
667 produksjon av maten til de som skal serveres.

668

669 **6.4 Velferdsteknologi**

670 Velferdsteknologi byr på mange innovative løsninger, og flere vil komme som vi idag ikke ser
671 rekkevidden av. Velferdsteknologi må benyttes med god faglig og etisk skjønn og ikke kun
672 økonomisk motivert. Brukerens behov må alltid komme først ved at teknologien eksempelvis
673 kan føre til en større opplevelse av autonomi, frihet og trygghet.

674

675 **Trondheim SV vil:**

- 676 ● Samarbeide med byens teknologimiljø for å ta i bruk hensiktsmessig
677 velferdsteknologi.
- 678 ● Legge til rette for velferdsteknologi som gir eldre muligheten til å bo hjemme lengre.
- 679 ● Videreføre ordningen med digitale trygghetsalarmer.
- 680 ● Sørge for at velferdsteknologi blir et supplement til, og ikke kommer i stedet for, det
681 fysiske møtet mellom de som mottar og de som gir tjenestene.

682

683 **6.5 Kvinnehelse**

684 Kvinnerelaterte sykdommer og kvinnehelse har ikke vært et prioritert forskningsområde til
685 tross for at sykefraværet blant kvinner er høyere enn blant menn. Fastleger må få bedre
686 kunnskap slik at kvinner får rask og god hjelp. For å sikre god kvinnehelse må også
687 helsefremmende arbeid dekke ulike etniske gruppers behov. Det er derfor viktig å sikre
688 lavterskeltilbud som setter fokus på innvandrerkvinnens helse.

689 Å føde barn innebærer en risiko både for mor og barn. Det er
690 derfor viktig med tett oppfølging både under graviditeten og i barseltiden. Dessverre er
691 tilbudet i kommunen i dag ikke tilstrekkelig grunnet manglende kapasitet. Mange gravide får
692 ikke tilbud om oppfølging av jordmor før etter termin og barselkvinner venter for lenge før
693 de får hjemmebesøk.

694

695 **Trondheim SV vil:**

- 696 • At fastlegene sikres god kompetanse på kvinnerelaterte sykdommer
- 697 • Ansette flere jordmødre i kommunen.
- 698 • Styrke helsestasjonene slik at barseloppfølgingen blir tilstrekkelig.
- 699 • Ha lavterskeltilbud på helsestasjonene for innvandrerkvinner med fokus på kropp,
700 kjønn, seksualitet og selvbestemt abort.

701

702 **6.6 Ruspolitikk**

703 Det finnes mange ulike grunner til at mennesker blir rusmiddelavhengige, enten de er
704 genetisk disponert, har psykiske problemer eller driver selvmedisinering. SV mener at tabu,
705 skam og straffeforfølgelse av rusmiddelavhengige og rusbrukere forverrer muligheten til å
706 forebygge og behandle. SV vil bort fra straff, avkriminalisere brukerdoser og heller bruke
707 store ressurser på å forebygge, behandle, sørge for ettervern og skadereduksjon. SV mener
708 at en fortsatt streng regulering av alkohol, slik vi har det i dag med monopol på utsalgssteder
709 og tydelige regler for skjenkesteder, er det beste forebyggende tiltak vi har mot
710 alkoholmisbruk.

711

712 Behandling av rusmiddelavhengige foregår i stor grad i helseforetak med støtte fra
713 kommunen, men kutt og effektivisering har gitt kortere behandlingstid og dårligere
714 behandlingstilbud. Dette stiller høyere krav til de kommunale tilbudene. SV vil styrke de
715 kommunale tjenestene innen psykisk helse og rus, og etablere tjenester som kan bistå
716 utenfor ordinær arbeidstid og arbeidssted. Det er også viktig at pårørende, og spesielt barn
717 av rusmiddelavhengige, sikres hjelp og veiledning gjennom hele behandlings- og
718 rehabiliteringsprosessen.

719

720 **Trondheim SV vil:**

- 721 ● Øke kompetansen på rus og psykisk helse blant lærere, barnevernsansatte og
722 helsevesen.
- 723 ● Styrke MO-senteret, Uteseksjonen, SAMUR og Brygga.
- 724 ● Ha differensierte botilbud for gruppene av rusmiddelavhengige. De yngste bør få et
725 tilbud i ordinære boliger med tett oppfølging med sosialfaglig fokus, der også
726 mulighet for vertsfamilier kan være et alternativ.
- 727 ● Ta initiativ til å utrede behovet for Heroin- og Ritalinassistert behandling.
- 728 ● Ta initiativ til å utrede behovet for å etablere brukerrom for rusmiddelavhengige med
729 helseskadelig injeksjonspraksis.
- 730 ● Styrke bemanningen innen hjelpeinstansene som arbeider med rusmiddelavhengige
731 med økt fokus på psykososiale tiltak, utdanning, arbeid og nettverk.
- 732 ● Ha en fortsatt streng regulering av alkohol, med monopol på utsalgsteder og
733 tydelige regler for skjenkesteder.

734

735 **6.7 Psykisk helse**

736 Vi har stadig mer kunnskap om sammenhengen mellom oppvekstvilkår og psykiske lidelser.

737 Å sikre trygge og gode oppvekstvilkår, er derfor viktig for å forebygge psykiske lidelser.

738 Mange opplever psykiske problemer i løpet av livet. Psykiske lidelser er komplekse, arter seg

739 ulikt og har mange ulike årsaker. Psykiske lidelser fører ofte til nedsatt livskvalitet, uførhet og

740 fattigdom som i sin tur forverrer den psykiske helsetilstanden. SV vil at helsetilbudet for de

741 med psykiske lidelser skal være lett tilgjengelig og integrert i folkehelsetilbudet for øvrig.

742 Trondheim SV vil at folk skal kunne stå i jobb selv om de har psykiske vansker eller lidelser.

743 Tilhørighet til arbeidslivet er viktig for god psykisk helse.

744

745 **Trondheim SV vil:**

- 746 ● Styrke NAVs arbeid med å få ungdom med psykiske vansker inn i arbeidslivet og for
747 at mennesker med psykiske vansker og lidelser skal kunne beholde tilknytningen til
748 arbeidslivet.

- 749 ● Støtte frivilligsentralenes arbeid for å inkludere og
750 aktivisere mennesker som av ulike årsaker havner utenfor arbeidsliv eller som sliter
751 med ensomhet.
- 752 ● Styrke lavterskeltilbudene for mennesker med psykiske vansker både når det gjelder
753 å forebygge, behandle og rehabilitere.
- 754 ● At ungdom under 25 år har tilbud om gratis psykologhjelp i kommunen.
- 755

756 **6.8 Tjenester for mennesker med utviklingshemning**

757 Personer med utviklingshemning i Norge opplever daglig brudd på menneskerettighetene,
758 særlig med tanke på selvbestemmelse. Personer med utviklingshemning blir ofte hindret i å
759 delta i samfunnet og har ikke samme rettsvern som øvrig befolkning. Dette mener SV er
760 uakseptabelt. Det må stilles krav til kompetanse og kunnskap om lovverk for bruk av tvang
761 og makt overfor personer med utviklingshemning, til de som arbeider med denne gruppen.
762 Grunnskolen er ikke godt nok tilrettelagt for barn med utviklingshemning, og de ender opp
763 med et dårligere undervisningstilbud enn andre barn.

764

765 Mennesker med utviklingshemning skal leve fullverdige liv. Dette innebærer at de får de
766 helsetjenestene de har behov for, at de har tilbud om et bomiljø som er tilpasset, og ikke
767 minst arbeid eller annen meningsfull aktivitet.

768

769 **Trondheim SV vil:**

- 770 ● Ha et likeverdig og inkluderende opplæringstilbud for barn med utviklingshemning.
- 771 ● Jobbe for økt selvbestemmelse og rettssikkerhet for mennesker med
772 utviklingshemning.
- 773 ● Øke antallet med øremerkede VTA plasser i kommunen for mennesker med
774 utviklingshemning og styrke muligheten for å prøve ut tilrettelagt og ordinært arbeid.
- 775 ● Styrke kompetansen i BOA - bemanningen bør bestå av vernepleiere og
776 helsefagarbeidere.
- 777 ● Utvikle et bedre og mer variert tilbud om avlastning og støtte til familier med ekstra
778 tyngende omsorgsoppgaver.

- 779 • Øke kvaliteten på bomiljøet til personer med
780 utviklingshemning ved at tjenestene knyttes til individuelle behov og ikke til
781 virksomhet/institusjon.

782

783 **7. Kultur**

784 Trondheim er en kulturby. Vi har alt fra store, godt etablerte institusjoner til enkeltutøvere
785 som skaper et mangfoldig kulturtilbud for byens innbyggere. En viktig suksessfaktor er
786 koblingen mellom det profesjonelle og det frivillige kunst- og kulturfeltet. SV mener
787 kommunen først og fremst skal være en tilrettelegger. Kunst og kulturfeltet må utvikle seg
788 selv uten sterke politiske føringer, samtidig er det viktig med gode støtteordninger og sikre
789 at kunst og kultur er tilgjengelig for alle.

790

791 Kunst og kultur er også en viktig drivkraft i byutvikling. Kunst og kultur kan bidra til å gjøre
792 byen mer attraktiv og åpne opp for ny bruk og kulturlivet må derfor inviteres aktivt inn når
793 nye bydeler skal utvikles og etablerte skal videreutvikles.

794

795 **Trondheim SV vil:**

- 796 • Oppgradere Olavskvartalet til å bli Trondheims fremste kulturhus, fremfor å kaste
797 bort penger på et nytt signalbygg.

798

799 **7.1 Støtteordninger til kunst- og kulturfeltet**

800 Støtteordningene i kunst- og kulturfeltet må styrkes. Dette må i stor grad skje på kunstens
801 premisser. Frie midler er avgjørende for å sikre et mangfoldig kunst- og kulturtilbud.

802

803 **Trondheim SV vil:**

- 804 • Øke og etablere flere kunstnerstipender.
805 • Sikre forutsigbarhet gjennom at støtte tildeles over flere år.
806 • Øke støtten til helårsarrangører og ha egne ordninger for arrangør- og
807 utstillingsstøtte.

- 808 • Etablere støtteordninger til kunstkritikk.
- 809 • Forbedre kunstneres residensordning og inkludere Trondheimskunstnere i
- 810 ordningen.

811

812 **7.2 Produksjons- og visningslokaler**

813 Gode produksjons- og visningslokaler er avgjørende for å skape kunst og kultur. Kommunen

814 bør selv både eie og tilrettelegge for aktører som ønsker å etablere denne typen lokaler. Det

815 er viktig med et mangfold av lokaler slik at det er mulig å benytte seg av for både amatører

816 og profesjonelle.

817

818 **Trondheim SV vil:**

- 819 • Støtte etableringen av fellesverksteder.
- 820 • Etablere flere musikkbinger i bydelene.
- 821 • Åpne for langsiktige leieavtaler i øvings- og produksjonslokaler.
- 822 • Tilrettelegge for at den frie scenekunsten får egnede øvings- og fremvisningslokaler.
- 823 • Støtte fritidsklubber med midler til utstyr til kunst- og kulturaktiviteter.

824

825 **7.3 En fortsatt mangfoldig kulturby**

826 Trondheim trenger et godt utvalg av billige næringslokaler slik at kulturlivet har mulighet til å

827 etablere seg.

828

829 **Trondheim SV vil:**

- 830 • Sikre en strengere oppfølging av reguleringsplaner for å unngå at gatenære rimelige
- 831 næringslokaler blir omgjort til bolig.

832

833 **8. Idrett**

834 Idrett bidrar til mestringsfølelse, gode opplevelser og gir viktige helsegevinster. Idrett skaper

835 også viktige sosiale arenaer. Trondheim SV mener derfor at det er en viktig kommunal

836 oppgave å legge best mulig til rette for at flest mulig kan drive idrett og friluftsliv på det

837 nivået de ønsker.

838

839 I Trondheim melder idrettsrådet om arealknapphet og kostbare tomter, underskudd på
840 anlegg og utfordring rundt økonomi som noen av de største utfordringene knyttet til
841 gjennomføring av organisert og uorganisert idrett i Trondheim.

842

843 **8.1 Anlegg**

844 Flere idretter trenger sårt anlegg for gjennomføring av sine aktiviteter. Trondheim SV vil
845 primært legge Idrettsrådets prioriteringsliste til grunn for arbeidet med nye anlegg.

846

847 **Trondheim SV vil:**

- 848 ● Prioritere nærmiljøanlegg for å ha anlegg der folk bor, som for eksempel skateparker,
849 ballbinger, rekrutteringsbakker for alpint, trimparker, e-sportsanlegg og klatrevegger.
- 850 ● Bygge is- og flerbrukshall på Tiller og en ny ishall på Dalgård.
- 851 ● At det i alle detaljreguleringer skal dokumenteres tilstrekkelig areal for idrettsanlegg
852 og uorganisert idrett, på samme måte som det må dokumenteres tilstrekkelig
853 skolekapasitet.
- 854 ● Videreføre strategien med å etablere idrettshaller ved alle nye skoler.

855

856 **8.2 Friluftsliv**

857 Å legge til rette for hverdagsaktivitet er et viktig folkehelseiltak. Trondheim SV vil at det skal
858 legges til rette for friluftsliv og andre aktivitetstilbud i Trondheim. Et viktig tiltak er at det
859 sikres gode turveier i nærheten av og inn til alle boligområder.

860

861 **Trondheim SV vil:**

- 862 ● Bevare markagrensa.
- 863 ● Etablere flere sjøbad.
- 864 ● Ruste opp parkeringsplass og stien rundt Haukvannet for å sikre universell utforming
865 i hele området.
- 866 ● Kartlegge potensielle bynære friområder i dialog med naboer der man kan lage
867 turstier og åpne bekker.

- 868 ● Sikre tilstrekkelig areal og turdrag ved alle nye
869 utbyggingsplaner.

870

871 **8.3 Trygg økonomisk styring av idrettsfeltet**

872 For å sikre at alle har mulighet til å delta i idrett uavhengig av økonomisk bakgrunn og
873 økonomisk forutsigbarhet for idrettslag, er det viktig med trygge økonomiske rammer satt av
874 kommunene.

875

876 **Trondheim SV vil:**

- 877 ● Jobbe for etablering av en ordning for treningskontakter for mennesker med
878 utviklingshemning og nedsatt funksjonsevne.
- 879 ● Videreføre dagens ordning med gratis hall- og baneleie.
- 880 ● Gi økonomisk støtte til idrettslag som har egne anlegg for å gi klubbene like vilkår,
881 samt å gi klubbene økonomisk garanti for å oppgradere allerede eksisterende anlegg.
- 882 ● Arbeide for å øke de sentrale spillemidlene.

883

884 **8.4 Idrett som inkluderingsarena**

885

886 Deltagelse i organisert idrett er en viktig sosial arena for barn og unge så vel som voksne i
887 byen vår. Idrettstilbudet i Trondheim er variert og tilbyr noe for de aller fleste. Likevel er det
888 mange barn og unge som ikke deltar i idrettslag. Dette skyldes gjerne mangel på informasjon
889 om tilbud i nærmiljøet og om idrettslagene, kulturelle utfordringer, økonomi og krav til
890 utstyr. Trondheim SV mener det er kommunens oppgave å legge til rette for at alle har
891 muligheten til å delta på idretts og fritidsaktiviteter uavhengig av sosial eller økonomisk
892 bakgrunn.

893

894 **Trondheim SV vil:**

- 895 ● Styrke Idrettsrådet sin støtteordning for inkluderingstiltak i idrettslag.
- 896 ● Støtte tiltak som gir underrepresenterte grupper tilgang til tilrettelagte
897 idrettsaktiviteter.

- 898
- Etablere utstyrssentraler i bydelene.
- 899
- Støtte Idrettsrådet i Trondheims videre arbeid med idrettskontakter i idrettslagene.
- 900
- Etablere treningskontakter for mennesker med utviklingshemming og/eller nedsatt funksjonsevne i kommunen.
- 901
- 902
- Styrke samarbeidet mellom SFO og idrettslagene, for å garantere at alle barna får en fritidsaktivitet å delta i.
- 903
- 904

905 **9. Arbeidsliv**

906 Trondheim kommune er en av landets største arbeidsplasser nord for Dovre og skal
907 gjenspeile mangfoldet i samfunnet. Alle ansatte skal ha et godt arbeidsmiljø og en
908 meningsfull arbeidshverdag. Trepertssamarbeidet og retten til heltid skal være førende for
909 kommunens arbeidsgiverpolitikk. Ingen kommunale arbeidsplasser skal privatiseres eller
910 konkurranseutsettes.

911

912 **Trondheim SV vil:**

- 913
- Styrke arbeidsmiljøenheten som bedriftshelsetjeneste og styrke det psykososiale
- 914
- arbeidet med for å bedre arbeidsmiljø spesielt for ansatte innen helse-, velferds- og
- 915
- oppvekstfeltet.
- 916
- Gi lønnet videreutdanning og faglig utvikling til alle ansatte i kommunen.
- 917

917

918 **9.1 Tillitsreform**

919 En av våre viktigste samfunnsressurser er sosial kapital. SV mener at profesjonene i offentlig
920 sektor i størst mulig grad skal få styre sin egen arbeidshverdag. Gjennom dialog med de
921 ansatte i offentlig sektor skal vi gjennomføre en tillitsreform og redusere rapporteringskrav
922 og unødvendig byråkrati.

923

924 **Trondheim SV vil:**

- 925
- Redusere unødvendig rapportering og gi mer tillit til fagfolkene i kommunen.
- 926
- Motvirke test- og målehysteriet i skolen.

- 927 • At ledere i skole-, helse- og sosialomsorg skal være
928 fagfolk knyttet til profesjonene i de ulike sektorene, ikke økonomer.

929

930 **9.2 Bemanning og heltid**

931 Mange ansatte i kommunen rapporterer om stort press på jobben. For å løse denne
932 utfordringen er det nødvendig med flere ansatte på enhetene og kun utlyse heltidsstillinger.
933 I tillegg vi ha en heltidskultur i tett samarbeid med fagbevegelsen. Ulike faser av livet krever
934 ulike arbeidsforhold. Det skal være mulig å jobbe heltid i kommunen og kombinere dette
935 med for eksempel familieliv. Kommunen sliter med å rekruttere nok fagpersonell til
936 helsefaglige stillinger. Stillingene må gjøres mer attraktive ved å tilby hele stillinger, ha nok
937 ansatte på jobb og ved å innføre 6-timers arbeidsdag for kommunalt ansatte innenfor helse-
938 og omsorgssektoren.

939

940 Arbeidsdagen skal være organisert slik at ansatte ikke blir utslitt og syke. Dette krever nok
941 ressurser, god ledelse og godt arbeidsmiljø.

942

943 **Trondheim SV vil:**

- 944 • Øke bemanningen for å dekke opp en større del av sykdomsfravær med egne
945 ansatte.
- 946 • Jobbe for at 70 % av naturlig fravær som sykdom, ferieavvikling og permisjoner i
947 kommunens organisasjon skal dekkes av egne faste ansatte.
- 948 • Videreføre regelen om at kommunen kun utlyser heltidsstillinger.
- 949 • Redusere timetall for seniorer slik at disse kan stå lengre i arbeid.
- 950 • Teste ut ulike turnussystem i samarbeid med ansatte og organisasjonene.

951

952

953 **9.3 Likestilling**

954 Norge har en høyere andel kvinner i arbeidslivet enn noe annet land, men fremdeles er
955 arbeidslivet sterkt kjønnsdelt, både når det gjelder yrkesvalg og stillingsandeler. Kvinner er

956 overrepresentert når det kommer til både deltidsstillinger og
957 midlertidige ansettelser. Dette er med på å opprettholde lønnsforskjeller og begrenser
958 personers valgfrihet.

959

960 Trondheim kommune er arbeidsgiver for mange kvinner og har et særskilt ansvar for å sikre
961 likelønn både på egen arbeidsplass og i forbindelse med anbud. Vi vil ha en lønnspolitikk som
962 bygger på prinsippet om lik status og lønn for arbeid av lik verdi og likt kompetansekrav. For
963 å utforme god lønnspolitikk, er det viktig med god statistikk i kommunens årsrapport som
964 viser lønnsutvikling for kvinner og menn innen hvert stillingsnivå.

965

966 Trondheim SV vil prioritere likelønn gjennom arbeidsgivers profil i kommende
967 lønnsforhandlinger og vil ha lønnsoppgjør med kronetillegg, i stedet for prosenttillegg hvor
968 de med høyest lønn kommer best ut. Vi vil ha et lavtlønns tillegg utenom avtalt ramme for
969 lønnsoppgjørene basert på frontfagene.

970

971 **Trondheim SV vil:**

- 972 ● Etablere en likelønnsnett i kommunen.
- 973 ● At kommunen skal fastsette forpliktende likelønnsplaner i alle offentlige
974 virksomheter.
- 975 ● Stille krav til likelønn ved anbud
- 976 ● I samarbeid med partene i arbeidslivet ha likelønnsprofil i lønnsoppgjørene.
- 977 ● Kun utlyse hele og faste stillinger i helse- og velferdssektoren.
- 978 ● Innføre forsøk med 6-timersdagen i helse- og velferdssektoren.
- 979 ● Styrke kommunale prosjekt med mål om å få flere menn inn i omsorgssektoren og
980 flere kvinner inn i mannsdominerte yrker.

981

982

983

984 **9.4 Et seriøst arbeidsliv**

985 Trondheim kommune må ta ansvar for et seriøst arbeidsliv
986 uten sosial dumping. Kommunen må bruke sin innflytelse gjennom anbud og innkjøp for å
987 presse fram gode lønns- og arbeidsbetingelser hos de som leverer varer og tjenester til
988 kommunen, men også støtte og samarbeide med aktører som Byggebransjens uropatrolje,
989 fagforeningene og bransjeorganisasjonene for å fjerne de useriøse aktørene.

990

991 **Trondheim SV vil:**

- 992 ● Bruke kommunens innkjøpsmakt til å fremme et anstendig arbeidsliv med hele faste
993 stillinger og ordnede lønns- og arbeidsvilkår.
- 994 ● Ikke bruke de utvidede mulighetene i arbeidsmiljøloven til midlertidighet.
- 995 ● Samarbeide tett med aktører som Byggebransjens uropatrolje, fagforeningene og
996 bransjeorganisasjonene for å fjerner useriøse aktører.

997

998

999 **10. Næringsbyen**

1000 Trondheim skal ha godt samspill mellom næringsliv og de folkevalgte organer. Utdanning og
1001 utjevning, styrke faglige rettigheter, nyskaping og teknologiutvikling må ligge til grunn for
1002 byens næringsutvikling.

1003

1004 En viktig forutsetning for et godt næringsliv, er at kommunen tiltrekker seg arbeidskraft som
1005 næringslivet trenger. Trondheim skal ikke bare være teknologihovedstaden: Den skal også
1006 være en inkluderende teknologi- og kunnskapsby; en by hvor det er lett å leve miljøvennlig
1007 med gode offentlige tjenester. Barnehage, skole, god kollektivdekning og helsetilbud,
1008 sammen med et rikt kulturtilbud og gode friluftsmuligheter, er sentrale forutsetninger for at
1009 byen skal være attraktiv for bedrifter.

1010

1011 **Trondheim SV vil:**

- 1012 ● Ha en langsiktig og bærekraftig arealpolitikk slik at det er forutsigbare rammer for
1013 næringslivet både når det gjelder næringsarealer og utvikling av boligmarkedet.

- 1014 ● Være garantister for at kommunale tomter ikke selges
1015 spekulativt, men at de utvikles med tanke på miljø, trivsel og diversitet.
1016 ● Tilgjengeliggjøre og redusere prisen for leie av kommunale fortau slik at flere kafeer
1017 kan åpne uteservering.
1018 ● Styrke Midtbyen som handelssentrum.

1019

1020 **10.1 Innovative og miljøvennlige innkjøp**

1021 Trondheim kommune er en stor offentlig innkjøper. Kommunen er gjennom sine
1022 anskaffelser en viktig premissgiver for byens næringsliv. Kommunen må bruke dette
1023 virkemiddelet et miljøvennlig næringsliv som tar sosialt ansvar. En slik anskaffelsesprosess
1024 forutsetter kompetente innkjøpere i god kontakt med næringslivet i alle faser og gjør det
1025 attraktivt å utvikle nye løsninger. Trondheim SV mener den totale miljøbelastningen skal
1026 vektlegges høyt både i forbindelse med innkjøp og anbud.

1027

1028 **Trondheim SV vil:**

- 1029 ● At total miljøbelastning skal vektlegges høyt i innkjøpsprosesser.
1030 ● At kommunen skal bli ledende på innovative, bærekraftige anskaffelser der lokalt
1031 næringsliv inviteres inn i en tidlig fase.
1032 ● At minst 20 prosent av kommunens innkjøp kommer fra lokalt næringsliv.

1033

1034 **10.2 Trondheim skal ha gründere med rettigheter**

1035 Trondheim er Norges teknologihovedstad. Byen har NTNU og fremragende forskere,
1036 gründere, fagarbeidere og arbeidere. De aller fleste inkubatorer og kontorfellesskap er gode
1037 private initiativ som drives på entusiasme, men noe mangler.

1038

1039 **Trondheim SV vil:**

- 1040 ● Etablere en kommunal rådgivertjeneste spesielt rettet mot gründere og
1041 oppstartsfirma.
1042 ● Etablere et kontor som rådgir om fagorganisering, pensjon, offentlige avgifter og
1043 støtte/støtnadsordninger.

1044

1045 **10.3 Øk markedet til lokalmat**

1046 Trøndelag omtales som Norge sitt spiskammer. Vi har prisbelønte produsenter og Norges
1047 største lokalmatfestival. Næringen vokser og har skapt mange bærekraftige arbeidsplasser.
1048 Det er utfordringer innen distribusjon av varene. Markedet er mye større enn de
1049 produsentene når.

1050

1051 **Trondheim SV vil:**

- 1052 ● Utvikle et system for leveranse av lokal mat til forbrukere i kommunen, slik at vi
1053 spiser mer kortreist og miljøvennlig mat og skaper vi flere arbeidsplasser.
- 1054 ● Tilrettelegge og støtte dirktesalg fra bønder til forbruker, blant annet ved å legge til
1055 rette for REKO (initiativ fra Norges bonde og småbrukarlag).
- 1056 ● Opprette et samarbeidsforum mellom politikere og Trondheims bønder.

1057

1058 **10.4 Politikk for utelivet**

1059 SV ønsker å bygge opp under seriøse aktører i restaurant- og utelivsbransjen og vi ønsker en
1060 stor diversitet i utelivstilbudet. Vi mener at små kulturaktører som galleri og platebutikker
1061 bør få mulighet til å få skjenkebevillingen i forbindelse med kunstutstillinger og konserter.
1062 Samtidig er det viktig at vi også har gode alkoholfrie kulturarenaer, særlig for ungdom under
1063 18 år og vi ønsker å styrke tilbudet på f.eks ISAK og ungdomskubbene i bydelene.

1064

1065 **Trondheim SV vil:**

- 1066 ● Opprette en støtteordning for uteplasser med et kulturprogram.
- 1067 ● Sikre god kontroll av aktører med skjenkebevilling for å luke ut de useriøse aktørene
1068 og styrke de seriøse.

1069

1070 **11. Folkestyre og demokrati**

1071 Trondheim SV vil utvide demokratiet. Flest mulig må ha reelt innsyn og innflytelse over
1072 beslutningsprosessene.

1073

1074

1075 **11.1 Deltakende demokrati**

1076 Ulike former for deltakende demokrati må prøves ut og rådene i Trondheim må få en mer
1077 fremtredende rolle. I forbindelse med kommunesammenslåingen skal det opprettes et eget
1078 bydelsutvalg for Klæbu. Trondheim SV mener dette må brukes som utgangspunkt i
1079 etableringen av bydelsutvalg i andre bydeler i Trondheim.

1080

1081 SV har reell vilje til å flytte makt ut. Deltakelse og makt over beslutninger skaper tilhørighet
1082 og eierskap. Gjennom forsøksprosjekt med deltakende budsjettering og utforming av
1083 fellesareal vil vi at flere får makt over sitt nærmiljø.

1084

1085 **Trondheim SV vil:**

- 1086 ● Teste ut deltakende budsjettering.
- 1087 ● Inkludere nærmiljøet i utforming av fellesareal etter modell fra områdeløft
1088 Saupstad/Kolstad.
- 1089 ● Utvikle nye, fremtidsrettede metoder for medvirkning.
- 1090 ● At de kommunale rådene ikke skal ha medlemmer fra bystyret.
- 1091 ● Etablere flere bydelsutvalg.

1092

1093 **11.2 Offentlig eierskap**

1094 Våre felles verdier skal være offentlig eid. Trondheim SV vil sikre offentlig eierskap og direkte
1095 demokratisk styring over viktig infrastruktur og funksjoner. Vi sier nei til alle forslag om å
1096 privatisere eller konkurranseutsette offentlig eide selskaper og kommunale enheter.

1097

1098 **Trondheim SV vil:**

- 1099 ● Si nei til salg og privatisering av kommunale eierskap
- 1100 ● Sikre demokratisk styring av viktig infrastruktur og funksjoner

1101

1102 **11.3 Inkluderende valg**

1103 Høy valgdeltakelse er en forutsetning for et velfungerende
1104 demokrati. Enkelte velger bevisst å ikke stemme, mens andre ikke er klar over at de har
1105 stemmerett i kommunevalg. Dette gjelder blant annet en del med permanent opphold.
1106 Mangel på tillit til det politiske systemet bidrar til økt polarisering og utenforskap. Derfor er
1107 det viktig at folkevalgte opptrer redelig, samt at tilliten forvaltes på en god måte. SV vil
1108 opprette et lobbyregister.

1109
1110 Ungdom er fremtiden. Hvem som har stemmerett avgjør hvilke saker som settes på
1111 dagsorden og hvem som kommer til orde i den offentlige debatten.

1112

1113 **Trondheim SV vil:**

- 1114 ● Utvide stemmeretten til 16 åringer.
- 1115 ● Sikre objektiv valginformasjon på flere språk.
- 1116 ● Etablere et lobbyregister for politikere.
- 1117 ● Tilrettelegge for at mennesker som trenger praktisk bistand til å stemme får dette.

1118

1119 **12. Trondheim som solidaritetsby**

1120 Trondheim er en mangfoldig og flerkulturell by. Målet er en romslig by der alle har like
1121 muligheter, uansett tro, etnisitet eller kulturell bakgrunn. Trondheim er en by som skal vise
1122 solidaritet og bidra til kulturutveksling gjennom internasjonalt samarbeid.

1123

1124 **12.1 Vennskapsbyer og internasjonalt samarbeid**

1125 Trondheim kommune har i dag 13 vennskapsbyer. Trondheim SV vil at
1126 vennskapsbysamarbeidet skal bli til noe mer enn det er i dag. Kultur- og kunnskapsutveksling
1127 er fordeler alle parter er tjent med. Vi vil revitalisere vennskapsbysamarbeidet. Det skal være
1128 gjensidig, til nytte for innbyggerne og det skal gjenspeile solidaritet.

1129

1130 Flyktningkrisen i Europa er ikke over, vi har bare glemt den. Hellas har daglige anløp av båter
1131 som krysser havet fra Tyrkia. På Lesbos interneres flyktningene i tre overfylte leire, der Moria

1132 er den verste; en leir paven har karakterisert som en
1133 konsentrasjonsleir.

1134

1135 **Trondheim SV vil:**

- 1136 ● At Trondheim skal bli vennskapsby med Mytilene, Lesvos hovedstad. Slik viser
1137 Trondheim solidaritet med øyas innbyggere for byrden og ansvaret de påtar seg i
1138 møte med flyktningkrisen.
- 1139 ● At Trondheim skal styrke vennskapsbysamarbeidet med Ramallah.
- 1140 ● At Trondheim skal lære integrering og solidaritet av sine vennskapsbyer.
- 1141 ● Utvikle samarbeidet med alle vennskapsbyer gjennom skoleprosjekter, utvekslinger
1142 og felles kulturelle prosjekter.

1143

1144 **12.2 Etske investeringer**

1145 Trondheim SV vil at verdiene i kraftfondet i langt større grad skal brukes som et virkemiddel
1146 til en positiv utvikling gjennom etisk forvaltning. Trondheim SV har kjempet for at fondet skal
1147 ha strenge etiske retningslinjer og vil kjempe videre for at fondet brukes som et instrument
1148 for en mer miljøvennlig og rettferdig verden.

1149

1150 **Trondheim SV vil:**

- 1151 ● Trekke fondets investeringer ut av all fossil energi.
- 1152 ● Sikre at Trondheim kommunale pensjonskasse (TKK) og kraftfondet ikke investerer i
1153 selskaper som har forretningsforbindelser i eller med ulovlige bosettinger i Palestina
1154 og Vest-Sahara.
- 1155 ● Sikre at TKK og kraftfondet ikke investerer i skatteparadis.

1156

1157 **12.3 Mennesker på flukt og papirløse**

1158 Det er mange kriser i verden som har resultert i at mange mennesker er på flukt. Norge har
1159 en internasjonal forpliktelse til å ta imot mennesker på flukt, og Trondheim kommune skal
1160 selvfølgelig bidra til å oppfylle forpliktelsen.

1161 Ingen barn bør bo på asylmottak lengre enn nødvendig.

1162 Papirløse og deres barn er en særlig utsatt gruppe i denne sammenhengen.

1163

1164 **Trondheim SV vil:**

- 1165 • Sikre flyktninger og asylsøkere et trygt sted å bo, tilbud om utdanning, arbeid og
- 1166 medisinsk undersøkelse.
- 1167 • Kommunen tilbyr alternative boløsninger for barn som har bodd lenge på asylmottak.
- 1168 • Sikre enslige mindreårige asylsøkere omsorg og oppfølging.
- 1169 • Sikre tettere psykososial oppfølging av asylsøkere og flyktninger.

1170

1171 **12.4 Religionsfrihet**

1172 Trondheim har en lang historie som en religiøst mangfoldig by. Det er derfor viktig at det

1173 legges til rette for at personer kan velge og utøve livssyn og religiøs praksis fritt.

1174 Religionsfrihet innebærer også at mennesker ikke utsettes for religiøs kontroll og tvang.

1175

1176 **Trondheim SV vil:**

- 1177 • Gjøre gravplassforvaltningen kommunal, ved at det inngås en avtale der Kirkelig
- 1178 fellesråds ansvar og myndighet etter gravferdsloven overføres til kommunen.
- 1179 • Opprette et livssynsåpent seremonirom for gravferd i tilknytning til en av
- 1180 gravlundene, som er stort nok til å sikre alle innbyggere tilgang.
- 1181 • Gi økonomisk hjelp mot diskriminering gjennom å støtte et mangfold av
- 1182 organisasjoner som arbeider for å styrke rettighetene til kvinner og LHBT-
- 1183 befolkningen innenfor religiøse samfunn.
- 1184 • Legge til rette for at folk kan utøve sin religiøse tro.
- 1185 • Støtte tiltak fra ideelle og religiøse aktører som jobber med interreligiøst
- 1186 dialogarbeid.

1187

1188 **12.5 Antirasistisk by**

1189 Vi befinner oss i en tid der høyrepopulister vinner frem i flere land og hvor høyreekstrem

1190 vold og terror rammer uskyldige. Høyrepopulismen forsøker å splitte folk etter religion,

1191 hudfarge, legning og kjønn. Det å redusere forskjellene og øke
1192 tilliten i samfunnet er det viktigste virkemiddelet mot høyrepopulismens fremgang. Samtidig
1193 må vi bekjempe høyreekstreme grupper og kjempe mot at høyreekstrem tankegang
1194 normaliseres.

1195

1196 **Trondheim SV vil:**

1197

- 1198 ● Styrke kunnskapen om holocaust og andre verdenskrig ved å støtte arbeidet til
1199 aktører i byen som dokumenterer lokal krigshistorie og kampen mot nazismen.
- 1200 ● At kommunen skal si nei til nazistiske og voldelige høyreekstreme organisasjoner som
1201 vil demonstrere i Trondheim.
- 1202 ● Gi mer støtte til flerkulturelle festivaler.
- 1203 ● Styrke innsatsen for å motvirke diskriminering på bakgrunn av etnisitet, religion og
1204 hudfarge i ansettelsesprosesser.
- 1205 ● At Trondheim kommune skal være en pådriver i kampen mot netthets og
1206 hatkriminalitet.

1207

1208

1209

1210